

מסכת יבמות דף סא.

• תניא...

וכן היה ר"ש בן יוחאי אומר, קברי עובדי כוכבים אינן מטמאין באהל,
 שנא' "ואתן צאני צאן מראיתי אדם אתם",
 אתם קרויין אדם, ואין העובדי כוכבים קרויין אדם,
 וגבי טומאת אהל כתיב "אדם כי ימות באהל"

• מיתבי

מיתבי	תירוץ
במדין כתיב "ונפש אדם ששה עשר אלף", וא"כ ראיין דעובדי כוכבים נמי נקראין אדם?	הא דקרו להו אדם משום דבעי למכתב בהמה גבייהו, כדכתיב "וחמורים ובקר", וגבי בהמה מיקרי אדם, אבל אדם סתמא, לא
באנשי נינוה כתיב, "אשר יש בה הרבה משתים עשרה רבו אדם אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו ובהמה רבה?"	הכא נמי כיון דכתיב בה בהמה, וגבי בהמה מיקרי אדם, אבל אדם סתמא, לא
במדין כתיב "כל הורג נפש וכל נוגע בחלל תתחטאו", ומדבעו טומאת שבעה, אלמא מיטמו?	דלמא איקטול חד מישראל, ולכן מיטמו מצד הישראל

• מחלוקת ר"ש בר יוחי ורבנן

"כל הורג נפש וכל נוגע בחלל תתחטאו..... לא נפקד ממנו איש"		
מחלוקת	רבי שמעון בר יוחי	רבנן
עובדי כוכבים	אינן מטמאין באהל	מטמאין באהל
"לא נפקד ממנו איש"	לא נאמר לענין מיתה, אלא לעבירה, שלא נכשל אפילו אחד מחיילי ישראל בזנות	לא נהרג חד מישראל, דכתיב "ולא נפקד ממנו איש"
הטעם דמיטמו במלחמת מדין	1. שפיר י"ל דלמא איקטול חד מישראל 2. לעולם י"ל דלא איקטול חד מישראל, ועכו"ם אינם מטמאין באהל, דכתיב "אדם" בטומאת אהל, משא"כ במגע דלא כתיב "אדם", ולכן עכו"ם מטמאין במגע ומשא, ועל טומאת מגע ומשא של מדינים נאמר "תתחטאו"	ראיין מכאן דמיטמו עכו"ם באהל

מסכת יבמות דף סא

• משנה, גמרא

משנה	גמרא
כהן הדיוט שאירס את האלמנה, ונתמנה להיות כהן גדול, יכנוס	ת"ר, מנין לכהן הדיוט שאירס את האלמנה, ונתמנה להיות כהן גדול, שיכנוס, ת"ל "יקח אשה"
ומעשה ביהושע בן גמלא שקדש את מרתא בת ביתוס, ומינהו המלך להיות כהן גדול, וכנסה	תני 'מינהו', שהמלך מינהו, אבל אחיו הכהנים וסנהדרין לא מינהו, ולכן לא תני 'נתמנה', דמשמע דראוי היה לכך, דבאמת לא היה ראוי, אלא שנתן ממון לינאי מלכא, ומינהו
שומרת יבם שנפלה לפני כהן הדיוט, ונתמנה להיות כהן גדול, אע"פ שעשה בה מאמר, הרי זה לא יכנוס	אי הכי דמרבין ארוסה מ"יקח אשה", שומרת יבם נמי יכנוס? תירוץ - "אשה" כתיב ולא יבמה, ולכן לא יכנוס שומרת יבם

• משנה, גמרא

משנה - כהן גדול, שמת אחיו, חולץ כהן גדול ולא מייבם, דאלמנה היא ואסורה לו	
גמרא - לא שנא מן הארוסין ולא שנא מן הנשואין, חולץ ולא מייבם	
אלמנה מן הנשואין לא מייבם	אלמנה מן הארוסין לא מייבם
לא תעשה ("אלמנה לא יקח") ועשה (בתולה יקח ולא בעולה) הוא, ואין עשה דוחה לא תעשה ועשה	לא תעשה ("אלמנה לא יקח") הוא, ובאמת עשה דוחה לא תעשה, אלא שגזרו ביאה ראשונה אטו ביאה שניה

• משנה, גמרא

משנה	גמרא
כהן הדיוט לא ישא אילונית אלא אם כן יש לו (אשה ו)בנים	משום דמצווה על פריה ורביה, וה"ה ישראל לא ישא אילונית, והא דתני כהן, משום סיפא דר"י פוסל משום זונה, ופסול של זונה דוקא בכהן ולא בישראל
רבי יהודה אומר, אע"פ שיש לו אשה ובנים, לא ישא אילונית, שהיא זונה האמורה בתורה	אמר רב הונא, מ"ט דר' יהודה, דכתיב "ואכלו... הזנו ולא יפרצו" דכל ביאה שאין בה פריצה (לשון "ופרצת"), אינה אלא ביאת זנות
וחכמים אומרים, אין זונה אלא גיורת ומשוחררת	דביאת עכו"ם ועבד פסלה, דנבעלה בנכריותה לעובדי כוכבים, וכן משוחררת, דעובד כוכבים ועבד, הואיל ולא בני קדושין נינהו, פסלי
ושנבעלה בעילת זנות	ישראלית הנבעלת לפסול לה, כגון א' מכל העריות, או בת ישראל לנתין ולממזר

מסכת יבמות דף סא:

תניא
רבי אליעזר אומר, כהן לא ישא את הקטנה

ביאור ראשון - הסבר של רבה לבאר ר' אליעזר דאמר כהן לא ישא את הקטנה
רבי אליעזר סבר לה כרבי מאיר דחייש למיעוטא, ולכן יש לחשוש דשמא תמצא קטנה זו אילונית,
ועוד סבר לה כר' יהודה דאמר אילונית זו זונה, ולכן כהן לא ישא את הקטנה, דדלמא אילונית היא, ואסורה לו
קושית הגמ' - ליכא למימר שר' אליעזר סבר לה כר' מאיר דחייש למיעוטא, דתניא קטנה מתייבמת ואינה חולצת, דברי ר' אליעזר *
ועוד ליכא למימר דר' אליעזר סבר לה כר' יהודה דאילונות זו זונה, דהא אמר דוקא אשת איש שיזנתה הוה זונה **

* ליכא למימר דר' אליעזר סבר לה כר' מאיר,	
דתניא קטן וקטנה לא חולצין	"ואם לא יחפוץ האישי לקחת את יבמתו" - "איש" כתיב בפרשת חליצה, ומקשינן אשה לאיש, לכן לא חולצין
ולא מיבמין, דברי רבי מאיר	דר"מ חייש למיעוטא, בקטן שמא ימצא סריס, ובקטנה שמא תמצא אילונית, ונמצאו פוגעין בערוה, דכיון דלאו בני הקמת שם נינהו, פגע באשת אח שלא במקום מצוה, דרחמנא פטריה, דכתיב "אשר תלד" פרט לאילונית
אבל ר' אליעזר דאמר בברייתא שקטנה מתייבמת ואינה חולצת, דאינה נפטרת בשוק בחליצתה, דאין מעשה קטנה כלום, אבל מתייבמת, וא"כ מוכח דלא סבר לה כר"מ ואינו חושש למיעוטא דשמא תמצא אילונית, ולכן ליכא למימר שר' אליעזר סבר לה כר' מאיר	

** ברייתא לבאר מה זו זונה	
ר' אליעזר	זונה כשמה, לשון טועה, שטועה מתחת בעלה לאחרים, דלר' אליעזר אין זונה אלא אשת איש
ר' עקיבא	זונה זו מופקרת, ואפילו פנויה, מאחר שהפקירה עצמה לכל, קרויה זונה, אבל משום ביאה אחת, לא
רבי מתיא בן חרש	אפילו הלך בעלה להשקותה, שקינה לה ונסתרה, ואסורה לו עד שתשתה, ובא עליה בדרך, עשאה זונה
ר' יהודה	זונה זו אילונית
חכמים	אין זונה אלא גיורת ומשוחררת ושנבעלה בעילת זנות
ר' אלעזר	פנוי הבא על הפנויה שלא לשם אישות, עשאה זונה [ואמר רב עמרם, אין הלכה כר' אלעזר]

מסכת יבמות דף סא:

<p>ביאור שני - הסבר של רב אדא בר אהבה לבאר ר' אליעזר דאמר כהן לא ישא את הקטנה</p>
<p>ר' אליעזר אוסר כהן גדול לישא את הקטנה, דקונה לה כשהיא גדולה, ובשעת הקנין כבר בעולה היא, דע"כ קני לה כשהיא גדולה, דקידושי קטנה לאו כלום הן, והוא לה כאנוסת עצמו ומפותת עצמו</p>
<p>קושית הגמ' - היכי דמי, דליכא למימר דקדשה אבוח, דהא האב זכאי לקדש בתו קטנה, וכדכתיב "את בתי נתתי לאיש הזה", ובזה אפי' ר' אליעזר מודה דכ"ג מותר לישא קטנה, דקני לה מיד כשהיא קטנה ובתולה?</p>
<p>ולכא למימר דקדשה נפשה ולא קני לה עד שגדלה וכבר בעולה היא, דא"כ לכ"ע כהן גדול לא ישא את הקטנה, ואמאי תני ר' אליעזר, דמשמע דפליגי רבנן עליה?</p>

<p>ביאור שלישי - הסבר של רבא לבאר ר' אליעזר דאמר כהן לא ישא את הקטנה</p>
<p>לעולם בכהן הדיוט, והטעם שאסור לישא קטנה, דאנו חוששין שמא בקטנותה תתפתה לזנות על בעלה, שקטנה קלה להתפתות</p>
<p>קושית הגמ' - אי הכי בישראל נמי יש לחשוש לזה, ואמאי אמר דוקא בכהן שלא לישא את הקטנה?</p>
<p>תירוץ הגמ' - פתויי קטנה אונס הוא, ואונס מותרת לבעלה, משא"כ אשת כהן שאסורה לבעלה אפילו אם זינתה באונס, לכן אמר ר' אליעזר שכהן לא ישא את הקטנה</p>

<p>ביאור רביעי - הסבר של רב פפא ורב נחמן בר יצחק לבאר ר' אליעזר דאמר כהן לא ישא את הקטנה</p>	
<p>לעולם בכהן גדול, וכתנא של הברייתא דאמר דיש גזירת הכתוב שכהן גדול אסור בקטנה</p>	
<p>רב נחמן בר יצחק</p>	<p>רב פפא</p>
<p>דתניא, "בתולה", אין בתולה אלא נערה, וכך הוא אומר "והנערה טובת מאד בתולה"</p>	<p>דתניא, "בתולה", יכול קטנה, ת"ל "אשה" אי "אשה", יכול בוגרת, ת"ל "בתולה" הא כיצד, אשה שיצאה מכלל קטנות, ולכלל בגרות לא באתה, וזה נערה</p>

מסכת יבמות דף סא:

• משנה

לא יבטל אדם מפריה ורביה אלא א"כ יש לו בנים	
ב"ה - זכר ונקבה, שנא' "זכר ונקבה בראם"	ב"ש - שני זכרים

• גמרא

<p>דייק הגמ' - מדקתני לא יבטל אדם מפריה ורביה א"כ יש לו בנים, ולא קתני לא יבטל אדם מאשה א"כ יש לו בנים, שמע מינה הא יש לו בנים, מפריה ורביה בטיל, אבל מאשה לא בטיל, דצריך לישא אשה, אבל אין צריך לחזור אחר ראויה לבנים</p>
<p>מסייע ליה לרב נחמן אמר שמואל, דאמר אע"פ שיש לו לאדם כמה בנים, אסור לו לעמוד בלא אשה, שנא' "לא טוב היות האדם לבדו"</p>
<p>איכא דאמרי דיש לדייק..... (תוס' - מדלא קאמר לא ישא אדם אשה שאינה בת בנים א"כ יש לו בנים) וקתני לא יבטל אדם מפריה ורביה א"כ יש לו בנים, ש"מ דהא יש לו בנים, בטיל מפריה ורביה, ובטיל נמי מאשה, שמוותר לו שלא לישא אשה בכלל</p>
<p>קושית הגמ' - נימא תיהוי תיובתא על רב נחמאמר שמואל דאמר שאסור לו לעמוד בלא אשה</p>
<p>תירוץ הגמ' - אין לדייק הכי, אלא כמו שדייק מתחילה, דאין לו בנים, נושא אשה בת בנים, יש לו בנים, מותר לו לישא אשה דלאו בת בנים</p>
<p>נפקא מינה אם יש לו בנים או אין לו בנים, לענין היתר למכור ספר תורה כדי לישא אשה בת בנים, אם כבר יש לו בנים, אסור למכור ספר תורה, אם אין לו בנים, מותר</p>

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website), or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.